

Dragica Šteh

Več kot spletni prijatelj

Blaženi Alojzij Grozde –
vzornik za naš čas

Ob stoletnici rojstva Alojzija Grozdet
(27. maj 1923–1. januar 1943)

SŠK-SKU

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
— Prva slovenska založba —

VSEBINA

Molitev za uslišanje na priprošnjo
blaženega Alojzija Grozdeta 7
Šmarnicam na pot (Klavdio Peterca) 9

Uvod	11
1 Dnevnik	13
2 Preizkušnja	15
3 Podobnosti in razlike	17
4 Kaos	20
5 Življenje v škatlah	23
6 Teta Mira	26
7 Nedelja v Ljubljani	29
8 Zadnji teden doma	32
9 Slovo od sošolcev	34
10 Skrivnostna škatla	37
11 Gospod župnik	40
12 Drugače	43
13 Mami je šla	46
14 Razočaranje	49
15 Težave	52
16 Težave na kvadrat	55
17 Preobrat	58
18 Obisk	61
19 Padec	64
20 Pesem	67

- 21 Evangelizacija 70
- 22 Povabilo 73
- 23 Časopis 76
- 24 Pismo 79
- 25 Po Ljubljani 82
- 26 Šmarnice 85
- 27 Alojzijeve zglede 88
- 28 Priprava na romanje 91
- 29 Mučenec 94
- 30 Romanje 97
- 31 Stvari 100

Šmarnična himna 2023 102

Litanije Matere Božje 104

Šmarnicam na pot

DODAJTE GA MED PRIJATELJE! ☺

Šmarnice so zlasti tam, kjer jih obiskuje veliko otrok, tudi takih, ki sicer ne hodijo k verouku, lepa priložnost za katehezo. Zakaj ne bi bile tudi kateheza o svetnikih? Zlasti če so bili ti tudi Marijini častilci ...

Svetniki niso superjunaki, kajti tudi oni so bili ljudje kakor mi. Iz dneva v dan so imeli podobne skrbi, se znašli pred vedno novimi ovirami in bolj ali manj nepremagljivimi življenjskimi težavami, pogosto pa so doživljali tudi padce in neuspehe. Toda kljub vsemu temu – ali pa ravno zaradi tega! – so iskali Boga in mu pustili, da On deluje v njihovih življenjih. In ravno zato so postali svetniki.

»Grozdetovo leto«, ki ga je 1. januarja letos, ob stoletnici rojstva in osemdesetletnici mučeniške smrti, med sveto mašo na Mirni na Dolenjskem razglasil novomeški škof msgr. dr. Andrej Saje, kar samo od sebe ponuja priložnost za spoznavanje blaženega Alojzija Grozdeta. Tako kot mnogi mladi je tudi on živel v zapletenih življenjskih in družinskih razmerah, a se je z njimi soočal ne le kot junak, temveč tudi kot svetnik. Tako je mladim postal vzornik, pa tudi priprošnjik.

Kadar nam je težko, še bolj iščemo nekoga, ki nas razume, zlasti če je tudi sam doživel podobne življenjske preizkušnje. Prijatelje, zaupnike, vzornike ... in priprošnjike torej potrebuje vsak izmed nas.

Teško zaupamo tistim, ki jih ne poznamo. Zato je (s)poznavanje svetnikov nujno. Z njimi se počasi spoprijateljimo. Nato novega prijatelja povabimo, naj nas spremlja, podpira. In tako postane naš priprošnjik. On moli z nami, mi pa z njim. Uči nas, da lahko zaupamo Božji previdnosti in da brez Boga ne moremo narediti ničesar dobrega.

Ne vem, koliko prijateljev imate na svojih socialnih omrežjih. In tudi tega ne vem, ali imate seznam svojih nebeških prijateljev, svetnikov – priprošnjikov. Če ga še nimate, si ga naredite. In ne bo vam žal, če na ta seznam k Božji Materi Mariji, h krstnemu in župnijskemu zavetniku ter drugim znanim in česčenim svetnikom dodate tudi blaženega Alojzija Grozdeta.

Profesorica Dragica Šteh, za katero sem prepričan, da ima Grozdeta že med svojimi prijatelji, v šmarnicah, ki jih je na razpisu za leto 2023 izbral Slovenski katehetski urad, izdala pa Celjska Mohorjeva družba, na zanimiv način pripoveduje o najstniku Filipu, ki ga je prav spoznavanje Grozdetove življenjske zgodbe privedlo do dragocenih spoznanj. Verjamem, da lahko oboje – šmarnično branje in Grozdetova priprošnja – do teh spoznanj pomaga priti tudi vam, dragi bralci.

Klavdio Peterca,
dekan »Grozdetove dekanije«¹ Trebnje

.....
¹ Dekanija Trebnje je na poseben način povezana z blaženim Alojzijem Grozdetom: v župniji Tržišče je bil rojen in krščen, na Mirni mučen in umorjen, v Šentrupertu pokopan, po razglasitvi za blaženega na slovenskem evharističnem kongresu v Celju, 13. junija 2010, pa je v cerkvi na Zaplazu dobil svoj oltar z relikvijami.

UVOD

*Ko zvonovi zadonijo
prek ravni,
zvezde se porazgubijo,
vzhod zardi.*

Šmarnice so ljudska pobožnost, ki vabi male in velike kristjane, da se po Mariji približajo Jezusu. Blaženi Alojzij Gozde je bil goreč kristjan in vdan Marijin častilec. V svojih pesmih je opeval lepoto in dobroto nebeške Matere, h kateri se je tako rad zatekal v svojih stiskah in težavah. Alojzij Grozde ni imel lahkega življenja. Njegovo otroštvo je bilo zaznamovano z revščino, žalostjo in osamljenostjo. Njegova iskrena in trdna vera ga je celo stala življenja. Umrli je mučeniške smrti in Slovenci se mu prav zato radi priporočamo v svojih preizkušnjah, vsakdanjih skrbeh in življenjskih stiskah. Ob stoletnici njegovega rojstva in osemdeseti obletnici smrti mu posvečamo tudi šmarnično branje. Skupaj z nami bo življenje pogumnega in srčnega Lojzeta, kot ga je klicala njegova mama, spoznaval tudi Filip – mlad fant, ki je v marsičem podoben glavnemu junaku. V enaintridesetih šmarničnih zgodbah bomo spoznali oba, se z njima poistovetili in iskali navdih za svoje versko življenje.

1

DNEVNIK

Pozdravljeni. Moje ime je Filip. Star sem dvanajst let in imam kup težav. A o njih malo pozneje. Moja mami, ki je običajno čisto prijazna in normalna mama, se je danes spomnila, da sem pričel odraščati. Fino, mar ne? Človek lepo mirno živi in je povsem navaden otrok, ko ga lastna mama šokira s takšno izjavo. Sicer pa mi ni povsem jasno, kako da se je to z odraščanjem začelo ravno danes. Kakor koli že. Ob vsem vznemirjenju nove dobe mi je mami slovesno izročila dve stvari. Tale zvezek, nekakšen dnevnik, v katerega lahko odslej zapisujem svoje misli, in nenavadno knjigo, ki mi bo menda v navdih in zgled. Saj ne vem, kaj naj si ob vsem tem mislim ... Zdaj malo pišem in malo berem, čeprav nisem prepričan, da mi bo ta mamin najnovejši projekt pomagal pri razreševanju mojih težav.

Ah, skoraj bi pozabil. Gotovo vas zanima naslov knjige, ki bo odslej moja sopotnica. Blaženi Alojzij Grozde: *Pesmi in proza*. Precej zanimivo, če bi me vsaj malo zanimala pesmi ali proza. Skušal sem mami namigniti, da bi morda poiskala kaj bolj mojim letom primernega, če se že greva odraščanje, pa se ni pustila prepričati. Celo objela me je – tako kot včeraj, ko sem bil menda še otrok – in mi rekla, da je med menoj in Alojzijem toliko podobnosti, da mi bo prav gotovo všeč. Seveda nisem ugovarjal. Odrasli se menda najprej prepričajo in šele potem postavijo argumente za ali proti. No, jaz sem očitno že kar resno zakorakal na to pot in tako tudi ravnam. Sem si pa izbral majhen privilegij. Mami sem rekel, da bo lahko moje

pisanje prebrala šele, ko bom prebral celo knjigo. Mislim, da sem si zagotovil dovolj časa, da bom medtem ali odrastel ali pa bo mami pozabila na vse skupaj.

Pa še tole sem se odločil. Vsak dan bom nekaj od tistega, kar bom prebral in mi bo najbolj zanimivo, zapisal tudi tukaj. No, vse skupaj postaja prav posrečeno. Če sem čisto iskren, sem knjigo najprej odprl »na slepo«, saj veste, kjer se je pač odprla. In prebral tole:

*Spet v deželo je prišel
lepi mesec maj,
s sabo ptičice privel
in zelenja v gaj.*

*Zopet so se razcvetele
v gozdu za vasjo
šmarnice prelepe,
bele, ki dehte sladko.*

*Šmarnic šopek bi nabral si
in Mariji v dar
bi v kapelici na vasi
ga položil na oltar.*

To je pa živa resnica. Marijo imam zelo rad. Še od tistih daljnih otroških časov, ko mi je mami vsak večer prebirala svetopisemske zgodbe. Šmarnice v naši cerkvi so tudi nekaj posebnega, in če se le da, nikoli ne manjkam. No, morda je to tista podobnost, o kateri je govorila mami. Vse skupaj mi postaja všeč, pa ne povejte mami, sicer se bo še kaj spomnila. Se beremo jutri!

Postavi šmarnični oltarček z Marijino podobo in ga okraši s cvetjem.

2

PREIZKUŠNJA

Včeraj smo spoznali dvanajstletnega Filipa. Mama mu je podarila knjigo Alojzija Grozdeta in ga spodbudila, naj začne pisati dnevnik. Filip nam zgodbo na hudomušen način pripoveduje sam. Nalogo je, kot kaže, vzel zelo zares.

Pozdravljeni. Za menoj je zelo pester dan. Zaenkrat še ne vem, ali je to dobro ali slabo. Zjutraj sem bil pri sveti maši, ker smo pouk začeli pozneje. Zdelo se mi je, da bo to dobro izkoriščen čas. Seveda nisem pozorno pogledal šolskega urnika in nisem opazil zadnjih sprememb. Tako so imeli moji sošolci prvo uro zgodovino, jaz pa sem mirno sedel pri maši. Moja draga razredničarka je medtem poklicala mamo, saj so me sošolci videli v šolskem kombiju, v šoli pa me ni bilo. Mami je na vrat na nos prihitela v šolo in srečala sva se prav pred šolskim pragom. Nič hudega sluteč in seveda rahlo presenečen sem jo prijazno pozdravil. No, ona ni prav nič prijazno odzdravila. Še več, v navalu besed, ki so sledile, sem ujel le nekaj skoraj nesmiselnih besed – skrbi, »šprical«, znorela. Še preden sem uspel pojasniti, kje sem bil, se je na pragu znašla tudi razredničarka. Še dobro, da je bila pripravljena poslušati mojo izpoved in iskreno opravičilo, ker res nisem vedel za to nesrečno prvo uro. Mami se je nekako pomirila in poslovila, jaz pa sem preostanek pouka čutil na sebi kar nekaj presenečenih, morda celo občudujočih pogledov.

Vse skupaj me ne bi toliko vznemirilo, če ne bi včeraj zvečer v knjigi svojega novega knjižnega prijatelja prebral, kako rad je hodil k maši. No, to nama je že skupno. Ko sem pri maši, se mi vse zdi tako preprosto. V moji duši je svetlo in prijetno. Želim si, da bi vedno ostalo tako. Pa seveda ne gre. O, kako sem se razjezil danes pri športni! Kot da bi vsi pozabili na *fair play*. No, jaz sem pa pozabil na oliko. Kar nekaj krepkih besed sem izrekel in si skoraj prislužil vzgojni ukrep. Dveh takih reči na en dan moja mami gotovo ne bi prenesla.

Ko smo že pri mami ... Zdi se mi, da danes res ni bil njen dan. Ko sem prišel domov, je bila nekam odsotna in tiha. Pozneje sem slišal, da se z nekom pogovarja po telefonu. Nekajkrat je rekla: »Meni je to tako težko ...« Potem je postalo težko tudi meni. Da bi se razvedril, sem se lotil prebiranja Alojzijevih pesmi. Lepo po vrsti. In prva je bila posvečena prav materi.

*Slovensko mi mati je pela,
kadar me v naročje je vzela,
slovensko moliti učila,
o Bogu mi je govorila.*

Spet me je obšel tisti nežni, svetli občutek kot zjutraj pri maši. Hotel sem steči k mami in jo objeti. V trenutku, ko sem odprl vrata, sem videl, da si je obrisala solze. Zagledala me je in stopila k meni. Močno me je objela in globoko zavzdihnila. »Čaka naju zanimivo leto,« je rekla. Potem je spet zazvonil njen telefon. »Ti povem jutri,« je še rekla in mi namignila, naj grem v svojo sobo. Bom zmolil še zanjo in jo priporočil blaženemu Alojziju.

Danes pri Marijinem oltarju zmoli očenaš in zdravamarijo za svojo mamo in za vse mame sveta.